

Dokumentace datové sady (DS)

Název DS:

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných výrobků - potravinářské výrobky

Popis datové sady:

Datová sada obsahuje časovou řadu statistických údajů o průměrných spotřebitelských cenách vybraného potravinářského zboží za Českou republiku a kraje zjišťované od roku 2006. Ceny 27 výrobků potravinářského zboží jsou šetřeny jednorázově při přímé návštěvě zpravodajské jednotky v pevně stanovených termínech (zpravidla v úterý v 2. týdnu v měsíci) a jsou v pátek příslušného týdne publikovány. Od ledna 2018 jsou kódy reprezentantů pro celou časovou řadu vztaženy k nově zavedené klasifikaci ECOICOP. Do prosince 2017 byly používány kódy reprezentantů navazující na do té doby platnou klasifikaci COICOP.

Metodické poznámky

Zjišťování spotřebitelských cen

Ceny se zjišťují měsíčně. Uplatňuje se *místní cenové zjišťování*, a to pracovníky terénního zjišťování ČSÚ (celkem 47 pracovníků). Ceny 27 výrobků potravinářského zboží jsou šetřeny jednorázově při přímé návštěvě zpravodajské jednotky v pevně stanovených termínech (zpravidla v úterý v 2. týdnu v měsíci) a jsou v pátek příslušného týdne publikovány. U těchto položek jsou každým pracovníkem terénního zjišťování šetřeny 3 ceny. Při šetření cen postupují pracovníci terénního zjišťování podle „Pokynů pro zjišťování, prověřování a předkládání údajů o spotřebitelských cenách zboží a služeb zařazených do spotřebního koše“ a podle závěrů z metodických instrukcí.

Pro ostatní reprezentanty spotřebního koše se ceny zjišťují v období od 1. do 20. dne v měsíci v 1 až 16 zpravodajských jednotkách podle velikosti obce - největší počet cen (16) se zjišťuje v hl. m. Praze. Každý pracovník terénního zjišťování šetří měsíčně za reprezentanta ceny zpravidla u 1–2 respondentů dle variability zjištěných cen příslušného reprezentanta. Jako základní počet cen se považuje 14 cen (1 cena za kraj a 1 cena v Praze), 21 cen (1 cena za kraj a 8 cen v Praze), 55 cen (1 cena každý pracovník terénního zjišťování v okrese a 16 cen v Praze) a 94 cen (2 ceny každý pracovník terénního zjišťování v okrese a 16 v Praze). Výjimky z počtu zjišťovaných cen (centrálně sledované ceny, měsíční jednorázové šetření spotřebitelských cen vybraných potravinářských výrobků, ceny zjišťované z internetu, nájemné, lázeňská péče apod.) jsou uvedeny v „Pokynech pro zjišťování, prověřování a předkládání údajů o spotřebitelských cenách zboží a služeb zařazených do spotřebního koše“ nebo jsou popsány v metodické příručce indexů spotřebitelských cen v kapitole „*Index spotřebitelských cen podle výrobních skupin*“. Za spotřební koš celkem se měsíčně vyšetří cca 50 000 cen. Výrobní specifikace jsou stanoveny centrálně, jsou volné a pracovníci terénního zjišťování vybírají nejprodávanější výrobek v rámci této specifikace ve vybrané zpravodajské jednotce. Vzhledem k tomu, že popisy u většiny reprezentantů zahrnují pouze základní charakteristiku šetřených druhů zboží a služeb, musí každý pracovník terénního zjišťování vybrat konkrétní varietu reprezentanta.

Zjišťují se ceny výrobků, které obyvatelstvo běžně nakupuje (nejžádanější), tj. výrobky běžného provedení, zboží tuzemské výroby i z dovozu, zboží prodávané i v doprodejových akcích velkého rozsahu ve vybrané prodejně (nikoliv partiové nebo jinak znehodnocené nebo výprodej před likvidací prodejny, rovněž se nešetří zvýhodněné ceny výrobků typu „2+1 zdarma“). To znamená, že se šetří ceny za jakostní zboží (u ovoce a zeleniny I. jakosti).

U některých reprezentantů je prodejci uplatňován katalogový prodej, tzn., že si spotřebitel na základě nabídky katalogu v prodejně zboží vybere a prodejce mu zajistí jeho dodání do prodejny. Tuto

katalogovou cenu je možno do šetření spotřebitelských cen zařadit, pokud nelze vybrat jiného respondenta, u kterého je cena běžně dohledatelná.

Zjištěné spotřebitelské ceny zaznamenávají terénní pracovníci u respondentů do tabletů. Při práci s těmito přístroji postupují podle návodu k použití programu pro mobilní sběr dat spotřebitelských cen.

Kontrola zjištěných údajů

Zjištěné ceny kontrolují pracovníci KS v Hradci Králové, kteří prověřují správnost zjištěných cen s cenami minulého měsíce a zda pracovníkem terénního zjišťování vybrané konkrétní variety odpovídají charakteristikám popisu reprezentanta. V případě pochybnosti se telefonicky kontaktují s terénními pracovníky a ceny ověřují. Ve výjimečných případech ověřují zjištěnou cenu přímo ve zpravodajské jednotce. Kromě toho provádějí plánované kontroly práce pracovníků terénního zjišťování přímo v terénu. Z těchto kontrol jsou vyhotoveny zápisy s uvedením zjištěných eventuálních nedostatků a termínem jejich napravení. Finální kontrolu zjištěných cen a z nich vypočtených indexů provádí oddělení statistiky spotřebitelských cen ČSÚ.

Výpočet průměrné ceny

Průměrná cena položky měsíčního jednorázového šetření spotřebitelských cen vybraných výrobků potravinářského zboží za Českou republiku se počítá jako prostý aritmetický průměr z cen za kraje vypočtených prostým aritmetickým průměrem.

Cenový index spočtený jako podíl z průměrných cen uvedených v této datové sadě nemusí odpovídat oficiálně publikovaným indexům.

V jednotlivých krajích se spotřebitelské ceny zjišťují u malého souboru prodejen. Uváděné ceny mají orientační charakter.

Položky měsíčního jednorázového šetření spotřebitelských cen vybraných výrobků potravinářského zboží:

Číslo repr.	Název reprezentanta	Měrná jednotka
E01.111.01	RÝŽE LOUPANÁ DLOUHOZRNNÁ	1 kg
E01.112.01	PŠENIČNÁ MOUKA HLADKÁ	1 kg
E01.113.01	CHLÉB KONZUMNÍ KMÍNOVÝ	1 kg
E01.113.03	PEČIVO PŠENIČNÉ BÍLÉ	1 kg
E01.116.02	TĚSTOVINY VAJEČNÉ	1 kg
E01.121.01	HOVĚZÍ MASO ZADNÍ BEZ KOSTI	1 kg
E01.122.01	VEPŘOVÁ PEČENĚ S KOSTÍ	1 kg
E01.124.01	KUŘATA KUCHANÁ CELÁ	1 kg
E01.127.04	ŠUNKOVÝ SALÁM	1 kg
E01.142.01	MLÉKO POLOTUČNÉ PASTEROVANÉ	1 l

Číslo repr.	Název reprezentanta	Měrná jednotka
E01.144.01	JOGURT BÍLÝ NETUČNÝ	150 g
E01.145.01	EIDAMSKÁ CIHLA	1 kg
E01.147.01	VEJCE SLEPIČÍ ČERSTVÁ	10 ks
E01.151.01	MÁSLO	1 kg
E01.152.01	ROSTLINNÝ ROZTÍRATELNÝ TUK	1 kg
E01.161.01	POMERANČE	1 kg
E01.161.03	BANÁNY ŽLUTÉ	1 kg
E01.161.04	JABLKA KONZUMNÍ	1 kg
E01.171.01	RAJSKÁ JABLKA ČERVENÁ KULATÁ	1 kg
E01.171.03	PAPRIKY	1 kg
E01.171.06	MRKEV	1 kg
E01.174.01	KONZUMNÍ BRAMBORY	1 kg
E01.181.01	CUKR KRYSTALOVÝ	1 kg
E01.221.02	PŘÍRODNÍ MINERÁLNÍ VODA UHLIČITÁ	1 l
E02.121.01	JAKOSTNÍ VÍNO BÍLÉ	0,75 l
E02.132.01	PIVO VÝČEPNÍ, SVĚTLÉ, LAHVOVÉ	0,5 l
E20.000.01	KAPR ŽIVÝ	1 kg

Pozn.: Reprezentant 20.000.01 Kapr živý se šetří pouze od 1. 12. do 31. 12.

Podrobné informace k metodice zjišťování jsou zde

https://www.czso.cz/documents/10180/26822363/manual_isc_2017.docx/7053fe49-6134-4199-8c9a-e237aca3b101?version=1.1

Struktura dat:

Datovou sadu představuje CSV soubor, jednotlivé položky (tvořící sloupce) jsou zprava i zleva ohraničeny znakem ", oddělovačem položek je čárka, oddělovačem desetinné části tečka.

Každý statistický údaj tvoří jeden řádek souboru, zjištěná hodnota je ve sloupci *hodnota*.

Statistický údaj je definován z hlediska věcného (statistická proměnná=ukazatel), časového a územního (území).

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
idhod	unikátní identifikátor údaje Veřejné databáze ČSÚ	využije se v případě dotazu ke konkrétnímu údaji
hodnota	zjištěná hodnota	v numerickém formátu, v této datové sadě vyjadřuje cenu v Kč na 2 desetinná místa

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
stapro_kod	kód statistické proměnné	v této DS pouze 6137 (Průměrné spotřebitelské ceny zboží a služeb)
reprcen_cis	kód číselníku cenových reprezentantů	v této datové sadě použit číselník 503
ekonaktiv_kod	kód položky číselníku cenových reprezentantů	Ve formátu textovém, včetně počátečních nul
obdobiod	referenční období – počátek ve formátu RRRR-MM-DD	počátek sledovaného období (referenčního týdne)
obdobido	referenční období – konec ve formátu RRRR-MM-DD	konec sledovaného období (referenčního týdne)
uzemi_cis	kód číselníku pro referenční území	v datové sadě použit číselník 100 pro kraje a 97 pro Českou republiku
uzemi_kod	kód položky číselníku pro referenční území	kód kraje z číselníku 100, pro Českou republiku kód 97
uzemi_txt	text pro referenční území	
reprcen_txt	text pro cenového reprezentanta	

Použití číselníky a referenční údaje:

Pro identifikaci (definování) každého statistického údaje se využívá Statistický metainformační systém ČSÚ (SMS), a to subsystém SMS-UKAZ (statistické proměnné) a SMS-KLAS (statistické číselníky a klasifikace).

V datové sadě jsou použity:

Seznam statistických proměnných - <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticke-promenne-ukazatele>

KOD	TEXT
6137	Průměrné spotřebitelské ceny zboží a služeb

Číselník krajů – kód číselníku ČSÚ 100

<http://apl.czso.cz/iSMS/cisexp.jsp?kodcis=100&typdat=0&cisjaz=203&format=0>

Číselník reprezentantů pro oblast spotřebitelských cen - úroveň 2 – kód číselníku ČSÚ 503

<http://apl.czso.cz/iSMS/cisexp.jsp?kodcis=503&typdat=0&cisjaz=203&format=0>

Časové vymezení

Datová sada obsahuje údaje zpravidla za týdenní šetření. Pro každý údaj je referenční období vymezeno jako interval počátečního a koncového dne (položky obdobiod, obdobido) ve formátu RRRR-MM-DD.